

אלו נערות פרק שלישי כתובות

לב.

עין משפט נר מצוה

יא ה מיי פ"ב מהלכות נערה הלכה יא טור אה"ע סימן קנ"ו:
 יב ב מיי פ"ב מהלכות חובל ומזיק הל' ד ופ"ב מהל' נערה הל' יא טור שם עוש"ע ח"מ סי' מב סוף פ':
 ג ב מיי פ"ב מהל' נערה הל' א סוף ע טור אה"ע שם:
 כא ד מיי פ"ח מהל' נערה הלכה ד סוף עשין קי טור ח"מ סי' נח:

תוספות ר"ד

אמר עולא ל"ק כאן באחורו נערה כאן באחורו בוגרת אחורו דאיכא קנס משלם ולא ל"ק. בוגרת דליכא קנס ל"ק פ"י המורה מתני' דהכא בנערה. ומתני' דמכות בבגרות. אלמא קסבר עולא כל היכא דאיכא ממונ' ומלקות ממונא משלם מילקי לא ל"ק וגמיר לה מחובל בחבירו ומעדים זוממין דממונא וממונא משלם כדכתיב רק חובל בחבירו איכא מלקות בלא יוסף פ"ן יוסף. וממונא משלם כדכתיב רק נמי עדים זוממין נמי (במה) מצויה דאיכא ממונ דכארס זמם ומלקות מלא תענה:

מתני' באחורו נערה. דליכא קנס וקצירה ליה דממונא משלם ולא ל"ק והיה למכות בוגרת דלין לה קנס: **בזושה ופגם.** דגזי קנס הוא דבעינן נערה אבל זושה ממונא הוא: **ופגם.** כאלו היא שפחה נמכרת בשוק כמה פיתחה מדמיה להשיאה לעבד שיש לרבו קורת רוח

וקיימא ל' דאינו לוקה ומשלם. גראה לר"י ללא פריך אמתני' דהתם אמאי לוקה דהא פשיטא דמשכחת לה מלקות בלא קנס כגון בוגרת ומפוחה או בעולה אלא אמתניתי קשיא ליה אמאי משלם קנס כיון דליכא מלקות ואפילו בלא אחרו ביה מצינן למימר דס"ד דמקשה דחייבי מלקות שוגגים פטורים מן התשלומין ומשני עולא דמתניתי אפילו בהתרו זו דממונא משלם ולא ל"ק ורבי יוחנן משני דמייירי בלא התרו זו ואילו לטעמיה דלית ביה דחייבי מלקות שוגגים חייבין בתשלומין: **דאיין לוקה ומשלם.** תימה דפ"ק דמכות (דף ד': ע"ג) משמע דבקנס לוקה ומשלם דקאמר אפילו בלא דר' מאיר ורבנן דמעידין אנו בלאש פלוני שחייב לחברו מאתים וזו בשלמא רבנן כי טעמייהו משום רשעה אחת כו' אלא ר"מ מ"ט גמר ממונא שם רע מה למזילא שם רע שכן קנס קסבר ר"מ עדים זוממין נמי קנסא משמע דלרבנן לא ילפינן ממונא שם רע משום דסברי דעדים זוממין ממונא אבל קנסא ילפינן שפיר ממונא שם רע דלוקה ומשלם ועולא גופיה דדחיק הכא לשנויי כאן באחורו נערה הוא דמסיק התם הכי וליכא למימר דמכושא ופגם שכן ממונא פריך דהא דממשני כאן באחורו נערה נערה דלאו מזושה ופגם פריך דל"כ לא הוה משני מדי וי"ל כיון דלרבנן דר' מאיר עדים זוממין לאו קנסא הוא ולכך לא ילפינן ממונא שם רע אלא ל"ק לוקין ומשלמין מכדי רשעו דהשתא לית לן למילף בכל דוכתין מעדים זוממין ולא ממונא שם רע דכל מלקות ילפינן ממלקות דעדים זוממין דסמין ליה לאו דחסימה דארבעים יכנו צעדים זוממין כתיב ולפי שמופיש בזה מלקות ילפינן כולהו דל"הו דליהו דומין ללאו דחסימה דסמין ליה וכן הכי דעדים זוממין אין לוקין ומשלמין בכל ענין זין דממונא זין דקנס דמקרא מלא דבר הכתוב כדי רשעו משום רשעה אחת מהחייבו כו' אפילו נתחייבו קנס כגון בשהה שיעידו טבח או מוכרו שור של גניבה הם או אחרים שבצילם הכי נמי בכל מלקות ועוד מ"ר ריב"ז דרבנן נמי מנו סברי דעדים זוממין קנסא ונ"מ לא ילפינן ממונא שם רע משום דכדי רשעו משמע דממונא מלקות אבל לר"מ משום זין אב דמונא שם רע מוקי כדי רשעו למיתה ומלקות ומפיק ליה ממשעושהיה אי נמי טעמא דרבנן דמפיש דירושלמי דמונא שם רע

הימנו כדלקמן (דף מ'): והא בבגרת נמי איכא: **בזושה.** שאין לה בזשה ודמיה למכור בשוק נמי אין לה: והא איכא **לערא.** דהכי תנן במתניתין צ' עליו האונס שנותן את הנער: **במפוחה.** דלין לה זכר כדאמר' לקמן בפירקין (ד' לט'): פקחות שבהן אומרות מפוחה אין לה זכר: **בזושה.** שנקסה ובושהה ופגמה שלה: **ומפוחה.** כיון שהכל שלה אין כאן חיוב ממונא דהא עבדא מדעתה ואחילי אחלה גביה: **שועה לא גרסי.** דבפקחות נמי אין שום חיוב ממונא כמפוחה: **קסבר עולא.** דלוקי מתני' דמכות בוגרת ולא אוקמה למתני' דהכא בשלל התרו זו שמעת מינה אפי' אחרו ביה נמי ממונא משלם ולא ל"ק: **חובל בחבירו.** איכא מלקות דלא יוסף (דברים כה) וממונא משלם כדכתיב (שמות כה) שבתו יתן ואפילו אחרו ביה נמי מרבי ליה לקמן בשמעתינן בזהויה לתשלומין: מה לחובל בחבירו. דין הוא לידון דממונא שהא חמור ממלקות שכן יש בו חומר אחר: **שחייב בחמשה דברים.** נזק זכר ריפוי שבת וזושה: **ואי ממונא לקולא הוא.** וא"ת ממונא קל מן המלקות ואין זו תשובה שהשכר ד"כ בשלמא מה זה שחמור להתחייב בחמשה דברים נדון בקלה שבשני חייבין שבהן ק"ו לשאר חייבי ממונא הקלן שידונו דממונא הקל איכא למיפריך מה לחובל בחבירו שכן

וקיימא ל' דאינו לוקה ומשלם אמר עולא לא קשיא כאן באחורו נערה כאן באחורו בוגרת אחורו בוגרת נמי הא איכא ביושת ופגם ב' בשוטה והא איכא בצערא במפוחה השתא דאתית להכי אפי' תימא אחורו נערה ביתומה ומפוחה אלמא קסבר עולא כל היכא דאיכא ממונ' ומלקות ממונא משלם מילקא לא ל"ק מנא ליה לעולא הא גמר מחובל בחבירו מה חובל בחבירו דאיכא ממונ' ומלקות ממונא משלם מילקא לא ל"ק אף כל היכא דאיכא ממונ' ומלקות ממונא משלם מילקא לא ל"ק מנה לחובל בחבירו שכן חייב בחמשה דברים ואי ממונא לקולא שכן הותר מכללו בבית דין אלא גמר מעדים זוממין מה עדים זוממין דאיכא ממונ' ומלקות ממונא משלם מילקא לא ל"ק אף כל היכא דאיכא ממונ' ומלקות ממונא משלם מילקא לא ל"ק ימה לעדים זוממין שכן אינן צריכים התראה ואי לקולא הוא שכן לא עשו מעשה אלא גמר מתורויהו מה הצד השווה שבהן דאיכא ממונ' ומלקות ממונא משלם מילקא לא ל"ק אף כל היכא דאיכא ממונ' ומלקות ממונא משלם מילקא לא ל"ק מנה להצד השווה שבהן (כ) שכן יש בהן צד חמור ואי ממונא לקולא הוא שכן יש בהן צד הקל אלא

הותר מכללו כ"ד דיתן רשות לז"ד להלקותו תאמר בשאר חייבי ממונא כגון קנס דלונס ומפחה שלא הותרו מכללן כ"ד: **אלא גמר מעדים זוממין.** כגוה מנינו: **דאיכא ממונ.** דכאשר זמסו: **ומלקות.** דלא תענה: **ממונא משלם.** לקמן ילף לה בשמעתינן: **שכן אין לריבין התראה.** וענשין כמיתה או במלקות או דממונא ודין הוא שידונו בחמורה כי איכא תרתי: **ואי ממונא קולא הוא.** אלא כדכתיב בזה ד הקל ודין הוא שידונו בקלה: **שכן לא עשו מעשה.** אלא דביצורא בעלמא מיעשני: **מסרויהו.** כי פרכת מה לחובל בחבירו שכן חייב בחמשה דברים עדים זוממין ויכחו מה לעדים זוממין שכן אין לריבין התראה חובל יוכיח וזכר הדין: תחת

חידוש הוא דביצור גרידא מייחייב דלע"ג דעדים זוממין נמי דביצוריהו מייחייב מ"מ לא הוה חידוש כולי האי דע"י דבורס היה נפקד אבל צמונא שם רע לא איתעבד מעשה דצבורו אלא ע"י עדים וכן משמע לקמן (דף נ"ה): דאפילו עדים זוממין קנסא אין לוקה ומשלם קנס דלמר ולרבה דלמר לר"מ חידוש הוא שחידשה תורה בקנס מתני' במאי מוקיס לה ואמאי לא מוקיס לה כר' עקיבא דס"ל צ"י קמא דפ"ק (דף נ"ה): עדים זוממין קנסא הוא דלדידיה לא שמייעין דלית ליה מת משמע דלין שום חזק דסבר לוקה לוקה ומשלם אלא רבי מאיר לחודיה: **אלא ממונא קסבר עולא** כל היכא דאיכא ממונא ומלקות ממונא משלם מילקא לא ל"ק ונ"מ מנא ליה לשה"ס דלמא בעלמא סבר דמילקא ל"ק וממונא לא משלם והכא דוקא הוא דמשלם ממונא דגלי קרא כדאמרין לעיל (דף נ"ט): נערה נערה הערה ואין לומר כמו שפירש ר"ת דאי ס"ל דבעלמא מילקא ל"ק ולא משלם הוה ליה לאוקומי מתני' דמכות (דף י"ג): נמי באחורו נערה ובהתרו זו ומתני' בשלל התרו זו אלא ודאי סבר דבעלמא נמי ממונא משלם ולא ל"ק ולהכי לא הוה מצי לאוקומי מתניתין דמכות באחורו נערה דלין זה דיוק דאיכא למימר דעולא סבר לה כר"ש לקיש דלא צעי לשנויי כאן בהתרו זו כאלן שלא התרו זו כדאמרין לקמן דלין חילוק לדידיה דלית ליה דחייבי מלקות שוגגין פטורין מן התשלומין זין התרו זו זין לא התרו זו ואי מרבינן לקנס מקרא בלא התרו ה"ה התרו ונראה לר"י דע"כ ס"ל ממונא משלם מילקא לא ל"ק מדמרבין מחד קרא חייבי לאוין ומחד חייבי כריתות דאי בעלמא מילקא ל"ק דלמא חד לחייבי עשה וחד לחייבי לאוין אע"ג דבעלמא לוקה ואינו משלם א' אבל חייבי כריתות לא משום דבעינן אשה שיש בה הויה וכדרבנן דלמרי קדושין תופסין בחייבי לאוין:

היה נפקד אבל צמונא שם רע לא איתעבד מעשה דצבורו אלא ע"י עדים וכן משמע לקמן (דף נ"ה): דאפילו עדים זוממין קנסא אין לוקה ומשלם קנס דלמר ולרבה דלמר לר"מ חידוש הוא שחידשה תורה בקנס מתני' במאי מוקיס לה ואמאי לא מוקיס לה כר' עקיבא דס"ל צ"י קמא דפ"ק (דף נ"ה): עדים זוממין קנסא הוא דלדידיה לא שמייעין דלית ליה מת משמע דלין שום חזק דסבר לוקה לוקה ומשלם אלא רבי מאיר לחודיה: **אלא ממונא קסבר עולא** כל היכא דאיכא ממונא ומלקות ממונא משלם מילקא לא ל"ק ונ"מ מנא ליה לשה"ס דלמא בעלמא סבר דמילקא ל"ק וממונא לא משלם והכא דוקא הוא דמשלם ממונא דגלי קרא כדאמרין לעיל (דף נ"ט): נערה נערה הערה ואין לומר כמו שפירש ר"ת דאי ס"ל דבעלמא מילקא ל"ק ולא משלם הוה ליה לאוקומי מתני' דמכות (דף י"ג): נמי באחורו נערה ובהתרו זו ומתני' בשלל התרו זו אלא ודאי סבר דבעלמא נמי ממונא משלם ולא ל"ק ולהכי לא הוה מצי לאוקומי מתניתין דמכות באחורו נערה דלין זה דיוק דאיכא למימר דעולא סבר לה כר"ש לקיש דלא צעי לשנויי כאן בהתרו זו כאלן שלא התרו זו כדאמרין לקמן דלין חילוק לדידיה דלית ליה דחייבי מלקות שוגגין פטורין מן התשלומין זין התרו זו זין לא התרו זו ואי מרבינן לקנס מקרא בלא התרו ה"ה התרו ונראה לר"י דע"כ ס"ל ממונא משלם מילקא לא ל"ק מדמרבין מחד קרא חייבי לאוין ומחד חייבי כריתות דאי בעלמא מילקא ל"ק דלמא חד לחייבי עשה וחד לחייבי לאוין אע"ג דבעלמא לוקה ואינו משלם א' אבל חייבי כריתות לא משום דבעינן אשה שיש בה הויה וכדרבנן דלמרי קדושין תופסין בחייבי לאוין:

היה נפקד אבל צמונא שם רע לא איתעבד מעשה דצבורו אלא ע"י עדים וכן משמע לקמן (דף נ"ה): דאפילו עדים זוממין קנסא אין לוקה ומשלם קנס דלמר ולרבה דלמר לר"מ חידוש הוא שחידשה תורה בקנס מתני' במאי מוקיס לה ואמאי לא מוקיס לה כר' עקיבא דס"ל צ"י קמא דפ"ק (דף נ"ה): עדים זוממין קנסא הוא דלדידיה לא שמייעין דלית ליה מת משמע דלין שום חזק דסבר לוקה לוקה ומשלם אלא רבי מאיר לחודיה: **אלא ממונא קסבר עולא** כל היכא דאיכא ממונא ומלקות ממונא משלם מילקא לא ל"ק ונ"מ מנא ליה לשה"ס דלמא בעלמא סבר דמילקא ל"ק וממונא לא משלם והכא דוקא הוא דמשלם ממונא דגלי קרא כדאמרין לעיל (דף נ"ט): נערה נערה הערה ואין לומר כמו שפירש ר"ת דאי ס"ל דבעלמא מילקא ל"ק ולא משלם הוה ליה לאוקומי מתני' דמכות (דף י"ג): נמי באחורו נערה ובהתרו זו ומתני' בשלל התרו זו אלא ודאי סבר דבעלמא נמי ממונא משלם ולא ל"ק ולהכי לא הוה מצי לאוקומי מתניתין דמכות באחורו נערה דלין זה דיוק דאיכא למימר דעולא סבר לה כר"ש לקיש דלא צעי לשנויי כאן בהתרו זו כאלן שלא התרו זו כדאמרין לקמן דלין חילוק לדידיה דלית ליה דחייבי מלקות שוגגין פטורין מן התשלומין זין התרו זו זין לא התרו זו ואי מרבינן לקנס מקרא בלא התרו ה"ה התרו ונראה לר"י דע"כ ס"ל ממונא משלם מילקא לא ל"ק מדמרבין מחד קרא חייבי לאוין ומחד חייבי כריתות דאי בעלמא מילקא ל"ק דלמא חד לחייבי עשה וחד לחייבי לאוין אע"ג דבעלמא לוקה ואינו משלם א' אבל חייבי כריתות לא משום דבעינן אשה שיש בה הויה וכדרבנן דלמרי קדושין תופסין בחייבי לאוין:

היה נפקד אבל צמונא שם רע לא איתעבד מעשה דצבורו אלא ע"י עדים וכן משמע לקמן (דף נ"ה): דאפילו עדים זוממין קנסא אין לוקה ומשלם קנס דלמר ולרבה דלמר לר"מ חידוש הוא שחידשה תורה בקנס מתני' במאי מוקיס לה ואמאי לא מוקיס לה כר' עקיבא דס"ל צ"י קמא דפ"ק (דף נ"ה): עדים זוממין קנסא הוא דלדידיה לא שמייעין דלית ליה מת משמע דלין שום חזק דסבר לוקה לוקה ומשלם אלא רבי מאיר לחודיה: **אלא ממונא קסבר עולא** כל היכא דאיכא ממונא ומלקות ממונא משלם מילקא לא ל"ק ונ"מ מנא ליה לשה"ס דלמא בעלמא סבר דמילקא ל"ק וממונא לא משלם והכא דוקא הוא דמשלם ממונא דגלי קרא כדאמרין לעיל (דף נ"ט): נערה נערה הערה ואין לומר כמו שפירש ר"ת דאי ס"ל דבעלמא מילקא ל"ק ולא משלם הוה ליה לאוקומי מתני' דמכות (דף י"ג): נמי באחורו נערה ובהתרו זו ומתני' בשלל התרו זו אלא ודאי סבר דבעלמא נמי ממונא משלם ולא ל"ק ולהכי לא הוה מצי לאוקומי מתניתין דמכות באחורו נערה דלין זה דיוק דאיכא למימר דעולא סבר לה כר"ש לקיש דלא צעי לשנויי כאן בהתרו זו כאלן שלא התרו זו כדאמרין לקמן דלין חילוק לדידיה דלית ליה דחייבי מלקות שוגגין פטורין מן התשלומין זין התרו זו זין לא התרו זו ואי מרבינן לקנס מקרא בלא התרו ה"ה התרו ונראה לר"י דע"כ ס"ל ממונא משלם מילקא לא ל"ק מדמרבין מחד קרא חייבי לאוין ומחד חייבי כריתות דאי בעלמא מילקא ל"ק דלמא חד לחייבי עשה וחד לחייבי לאוין אע"ג דבעלמא לוקה ואינו משלם א' אבל חייבי כריתות לא משום דבעינן אשה שיש בה הויה וכדרבנן דלמרי קדושין תופסין בחייבי לאוין: